

สุภาชิตชยา

บาทชาดราคาเชณมาซื้อ
ร้านหนังสือหน้าวัดเกาะเพระนัทหนา
ราชกรัเจเรณูโรงพิมพ์มรรคา
เชณทานมาซื้อตุครวัด
ได้ลงพิมพ์คราวแรกแปลกาเรื่อง
อ่านแล้วเปลืองความทุกข์เป็นสุข
ท่านซื้อไปอ่านฟังให้มันมี
เจเรณูศรีศรีสวัสดิ์นิพัฒน์เอ๋ย ฯ

พิมพ์จำหน่ายที่

โรงพิมพ์ราชกรัเจเรณู วัดเกาะ

สงวนลิขสิทธิ์

พิมพ์ ร. พ. ราชครูเจริญ หน้าวัดเกาะ ตำบลเพ็ญ พระนคร
นางทองคำ พัววงศ์แพทย์ ผู้พิมพ์ และ ผู้โฆษณา ๓๑.๘๐

สุภาษิตขยา

เล่มเดียวจบ

ประณม กรออ่อน น้อม ค้อม ศีรษะ ไหว้
คุณ ครู อิศโร โก สะละ ข้า ขอ จะ ปวารณา
ปัญญา ที่ ไป ภาย หน้า ถาวร เจริญ สุข
อย่า มี ทุกข์ ชวน ของ ให้ ผ่อง ศรี ไหว้ พระ
พุทธ สุต ประเสริฐ เลิศ ธาตรี ไหว้ พระ ธรรม
คัมภีร์ ที่ มี มา ไหว้ พระ สังฆ ทรง คัด บริสุทธิ
เป็น มงกุฏ ครอบ ใจ เหนือ เกศา ไหว้ อาจารย์
ที่ ท่าน ไต่ สอน มา ไหว้ องค์ อิศรา มงคล เมือง
ที่ ค้อม ครอบ บ้อง เชิญ ให้ เยืน เกลา พระ คุณ
เทว วงกฎ ไม่ ปลด เปลื้อง ไม่มี ทุกข์ สุก ใส
ใต้ ประเทือง ให้ รุ่ง เรือง ทวี หน้า ประชาชน
ทั้ง บิทร มารดา ข้า ขอ ไหว้ เลียง มาใหญ่

๒ สุภาณิตชยา

เพียงนี้ได้มีผล ได้สอนสั่งตั้งใจให้เป็นคน
จนเติบโต ทั้งปัญญา วิชา การ มา คิดเห็น
อนิจจังให้สังเวช จะ ก่อเหตุ ร้อน จิตต์ คิด
สังสาร กุศลบุตรเป็น บรูษ ผู้ชายชาญ มา คิด
อ่าน วิชางทางไม่ดี จะ ขอ รำ เป็น คำ สุภาณิต
ไว้ สอน จิตต์ เตือน ใจ ให้ สุก ขี เป็น เพื่อน
ชาย ด้วย กัน ทุก วัน นี้ หา การ ดี ใส่ ตัว อย่า
กลัว จน คือ สู้บ ผื่น กิน สุรา พา วิบัติ ถ้า
ใคร ตก ได้ เห็น เป็น กุศล เขา ว่า ไม่ สู้ ตี หลีก
หนี คน อย่า ชก ชน สู้ เขา จะ เมา ตาย
เกิด เป็น คน ปรมนิบัต บัญญุต จิตต์ อย่า เห็น
ผิด เป็น ชอบ ระบอบ หมายถึง จะ แก่ง แ่ง
เล่น เป็น อุบาย สุก ผู้ชาย พวกเรา อย่า เมา
ความ จง ดู เยี่ยง อย่าง ที่ เห็น มี ถม อย่า
หลง งม สุ่ม ยา จง เช็ด ขาม ที่ ยัง ไม่ เคย วิ

สุภาวชิตรชา

๓

อย่า วิ ตาม จง ห้าม ปราบ จิต ใจ เสีย ให้ ดี
 อย่า คิด ว่า สุข เล่น เห็น สนุก พอ แก่ ทุก ช
 ขุ่น ของ ที่ หมอง ศรี ไม่ต้อง เสีย เงิน ทอง
 ของ ที่ คำ สอง คำ เท่า นี้ ไม่ เป็น ไร นั้น
 และ ทัว นำ ทาง ล้าง ชี วิ ต ถ้า มัน ติด เสีย
 แน่น แคลน ไม่ ไหว เหมือน สัก ขา ดู เล่น ไม่
 เป็น ไร ท้อ คิด ได้ อยาก จะ ถอก ไม่ ถอก เลย
 นี้ และ เหล่า กุณ ทร มนุษย์ หน้ ม อย่า ของ
 สุข สุข ยา เจา ขา เอย ของ ไม่ ดี นี้ นะ คะ จง
 ละ เลย จิต ใจ ไม่ เคย แล้ว อย่า ควร เข้า ยวน ยี่
 ถ้า ผู้ ไตร เข้า ดู เอา เกิด เสีย ขา ตี เกิด
 สาร พตร จะ บั ด ดี ถึง จะ เป็น ลูก ขุน นาง อย่าง
 ที่ ดี ทัว อับ ปรี ย ก็ คง ตาม ตาม ตี ตี ทัว ถึง
 จะมี ทร พย์ สิ้น กิ น ถ้น เหลือ คง จะ เจื่อ ความ
 นิบ หาย ใน เจา หั ว จะ ไป หา เพื่อน ผู่ เขา

๔ สุภาวิตชยา
เกลียดกลัว เทียว มุท หวั ชุ่ม สบ จน ปรังาม
ที่มี บุญคุณ พ่อ แด่ คุณ เตย ถ้า สิ้น ชาก
แล้ว เหมือน เหย อ้าย ข้า สาม ลง ไช เช ชม
เชอะ ออก เลอะ ลาม เทียว เดิน ตาม บิ ชา
เพื่อน ยา ปรอ จะ คบ ใคร หรือ ก็ ไม่ได้ เทียม
หน้า คบ ขยา เพื่อน มิตร สิ้น ฤทธิ บ่อ แต่
ก่อน เอย เคย มี ขา ปรอ ทำ เก่ง ก้อ อวด
ผู้ หญิง กิ่ง กิ่ง รวย เขา ตก ควัก ลัก เงิน
พ่อ แม่ ได้ เอา ไป ให้ ชู้ สาว ที่ ขาว สวย
แล้ว แจก เพื่อน เกล่อน กัด เป็น คน รวย มี
คน ช่วย ตาม หลัง อยู่ พรัง พรู อย่า หลง เลย
คน เอย เป็น ชาย ขาด เพื่อน ทลาต แด จะ วอน
ให้อ่อน หู อัน เพื่อน กิน หา ง่าย ได้ พรัง พรู
จง แด่ คน ทุก วัน เหมือน บรรยาย คือ คน
ไหน ไต่ ดี เพราะ ช ฝน ที่ จะ สิ้น ความ ผิด

อย่า คิต หมาย มี แต่ เรือง เกรือง ยาก ลำบาก
 ภาย อย่า ไต่ หมาย กล้ำ กดิ้นไป ชื่น ชม
 จะ ช้ แง ให้ เห็น เป็น ตัว อย่าง ลูก ชุน นาง
 ไพร ผู้ ต่ ก มี ถม ไป เห็น ข้าง ทาง ผลิต คิต
 นิยม เฒ่า ชื่น ชม เพลิด เพลิน จน เกิน ต่
 เวียน ล้าง ผลิต ญ พ่อ แม่ ออก แอ่ ยับ จน สิ้น
 ทรพย อับ จน ลง บัน บี้ ชื่น ผ่า ผ่อน ท่อน สะไบ
 ก็ ไม่มี ลง เป็น ขธา เขา เพราะ เมายา ท้วง
 ทน รับ อับ ประมาณ ทำ การ เขา แรง ก็ เบา
 ไม่ ถน ต่ ชัด นึก หนา ถก ผ่า ฟัน ตัก น้ำ จา
 นาวา อ่อน ระอา แฉ่ง ใจ รม ใช้งาน ถึง เวลา
 อ้า ปาก นึก อยาก สบ จน ชีต ชุบ ภาย น้า
 สงสาร ถ้า ไม่มี ข ถุน เทียว งุ่น ง่าน จะ ไซ้
 งาน เขา ที่ ไร ไม่ สบาย ถ้า เขา ว่า คำ ว่า จ จ
 บน อู อูบ อิบ อ้าย ฌิบ หาย ถ้า เรียก ให้

ขอ ของ มอญ ตะกาย พอ เงิน นาย ถึง มื่อ
 วจิ์ คือ เร็ว หมายถึง ต่อ กำไร ไว้ วัน หน้า
 ไม่ กลัว ตำ กั้ว ผิด คิด เหลว ๆ ออกจาก
 บ้าน ถนน ไป โดย เร็ว หยด ท้าว เอื้อ ยืน
 ไรต์ เห็น ไต้ ที่ โดด เชา นัง บังเงา เสา โรง
 ม่อน เงิน บาท หยด ยืน อีแปะ ตา แม่ ตี
 ลง แหว่ง หน่วย ออก สาม ตาม อี ก ที่ มั่น ยืน
 ก็น สัน ที่ ไป ระวัง หง อีแปะ ออก มา เติง ตำ
 กลุ้ม ให้ ร้อน รุ่ม พุด มาก ถลา ถลา จะ เข้า
 บ้าน กลัว ทาน จะ จอง จำ พอ เย็น คำ หมายถึง
 จิต คิด ะ โมย ชน บัน เรือน คอย จอง เอา
 ของ เขา พอ หมา เอา คน ตัน หยด ยืน โหย
 ผาย เจ้า ของ ตอม มอญ ร้อง ะ โมย กระ โดด
 โดย กำ ลัง ไม่ รัง รอ วจิ์ มา นัง จน ใจ ไม่ ไต้ ทำ
 ต้อง หัน หน้า หา แม่ แ่น แ่น แล้ว หนอ มา สำ ออย

มารดา น้ำ ตา คอล แต่ฉัน ขอเงินไปได้ใช้
นาย เขาใช้มา ขอของฉัน สองเล่ม หมายถึง
จะเป็น ทน ทรัพย์ กลับ คืบหาย แม่ช่วย ไม่รต
ถูก สัก ครั้ง หลัง จะ ตาย เงิน ของ นาย บาท
เดียว แม่เห็นตุ ผ่าย ข้าง แม่ แก่ ต่ำ ไม่ ปราศรัย
แต่ ว่า ใจ สงสาร ว่า คำนู หู มี หา ไม่ ยืม เขา
เฝ้า เห็น ตุ ให้ พน ห พน ตา น้ำ ว่า คำนู นี้
และ เหล่า ชาว ชาย ทง หลาย เคย อย่า ละ
เลย พัง กลอน อักษร สาร คือ สุ่ม ยา พาย บั
อประมาณ อย่า คิด อ่าน สุ่ม เลย จะ เคย ตัว
ที่เขา เกลียติ ไม่ อยาก ออก ปาก ว่า เพราะ เขา
ซึ่ง น้ำ หน้า กระดาษ หัก ของ ไม่ ตี มัน ก็ ร้อย
แก้ ตัว ยัง ขึ้น มัว เขา ประคอง กล้อง ตะเกียง
เฟื่อง สติง ซึ่ง มา เรียก หา เพื่อน ไม่ บิด เบือน
สุบ กัน ประชัน เลี้ยง เลี้ยง ฟอต ๆ ทอด กาย

นอน ร่าย เรียง ^๒ เจ้า เพื่อน ^๕ เมียง ^๕ เบี้ยว ^๕ หมก
 ลง ^๕ อด ^๕ ไช ^๕ พอ ^๕ หมก ^๕ ผื่น ^๕ เพื่อน ^๕ ก็น ^๕ ก็ ^๕ หาย ^๕ หมก
 ออก ^๕ เลี้ยว ^๕ ลต ^๕ ขาน ^๕ มา ^๕ อนา ^๕ โถ ^๕ เทียว ^๕ วิบ ^๕ ขัด ^๕
 เข ^๕ อยู่ ^๕ เอ ^๕ โก ^๕ เหมือน ^๕ คน ^๕ ไช ^๕ อ ^๕ ประ ^๕ ลัก ^๕ ษณ์ ^๕ แสน
 ตัก ^๕ ทาน ^๕ สัน ^๕ พศ ^๕ อ ^๕ ฐ ^๕ ขัด ^๕ สน ^๕ จน ^๕ จริ ^๕ หน ^๕ อ
 จะ ^๕ หย ^๕ อด ^๕ คอ ^๕ ก็ ^๕ ไม่ ^๕ เต็ม ^๕ นำ ^๕ สง ^๕ สार ^๕ เหล ^๕ อด ^๕ เพ ^๕ ื่อง
 ไฟ ^๕ ก็ ^๕ พอ ^๕ ไต ^๕ รม ^๕ ประ ^๕ ทาน ^๕ ข ^๕ อด ^๕ ข ^๕ าว ^๕ แง ^๕ ไร ^๕ ง
 ร ^๕ าน ^๕ ก็น ^๕ ตาม ^๕ จน ^๕ แสน ^๕ ส ^๕ ม ^๕ เพ ^๕ ฆ ^๕ เว ^๕ ทนา ^๕ ข ^๕ ียา
 เอ ^๕ ย ^๕ กระ ^๕ ไร ^๕ เดย ^๕ ข ^๕ ่าง ^๕ อ ^๕ ป ^๕ รั ^๕ ย ^๕ ไม่ ^๕ มี ^๕ ผล ^๕ แสน
 ระ ^๕ ก ^๕า ^๕ วิ ^๕ บา ^๕ ก ^๕ ต ^๕ ้อง ^๕ ยาก ^๕ จน ^๕ เกิด ^๕ เป็น ^๕ คน ^๕ อยู่
 สบาย ^๕ ว่า ^๕ ไม่ ^๕ ดี ^๕ เพราะ ^๕ ใจ ^๕ อ ^๕ ีก ^๕ น ^๕ ึก ^๕ เต ^๕ ็ม ^๕ ก ^๕า ^๕ เริ ^๕ บ
 ราก ^๕ ค ^๕ิด ^๕ แต่ ^๕ อ ^๕ ยาก ^๕ ส ^๕ ับ ^๕ ย ^๕า ^๕ เหมือน ^๕ หน ^๕้ำ ^๕ ผ ^๕ี ^๕ ทำ
 จ ^๕อง ^๕ ห ^๕อง ^๕ อ ^๕ว ^๕ด ^๕ ว่า ^๕ บ ^๕ญ ^๕ญา ^๕ ที่ ^๕ อ ^๕้าย ^๕ ข ^๕า ^๕ด ^๕ ข ^๕ด ^๕ด
 ห ^๕ว ^๕ เหม ^๕น ^๕ ท ^๕ว ^๕ เม ^๕อง ^๕ ย ^๕ง ^๕ ร ^๕ว ^๕ย ^๕ ว่า ^๕ หน ^๕า ^๕ ข ^๕น ^๕ ก ^๕ิ ^๕ ร ^๕น
 รั ^๕บ ^๕ ค ^๕ิ ^๕ร ^๕น ^๕ ส ^๕น ^๕ ท ^๕ร ^๕พ ^๕ย ^๕ เ ^๕จ ^๕ิน ^๕ ท ^๕อง ^๕ น ^๕อน ^๕ ท ^๕อง ^๕ เ ^๕ล ^๕ด ^๕อง

สุภาวจิตวิทยา

๙

ลง นอน ทรง ท้อง แห้ง เรียว แรง เป่ตึง ให้
 แค้น เคือง อยู่ ใน จิตต์ ไม่ คิด กั้ว เทียว ทำ
 ผิด คิด ชะมาย ไม่ หมาย พรัน เอา จน ชัน ท่าน
 มี คุณ กะลา หั่ว ไม่ คิด เกรง คิด อาย สัน หาย
 กั้ว อ้าย ขาคี ชั่ว ทรวง หน้า ชัน ตื่น ครัน
 สัน คิด บิด พลัว มัน ไม่ ค่อง ลง น้ำ ทอง ตาม
 แคว กระแส สัน ฐ เทียว ชอน กุ้ง จับ ปลา มา
 ขาย กิน ไต่ ชอน ฝน หยอด คอ พอ หาย ใจ
 ครัน สัน รส หมด เหนอ ลง เถอ ช ไอ่ พรุ่ง น กู
 จะ เอา อีก ที่ ไหน จะ คิด ชิง วัง รว กั้ว กั้ว ภัย
 ถ้า วัง หนี เขา ไม่ ไหว ตาย ละ กู แต่ นอน ตรัก
 นึก ทรง ไม่ ค่อง จิตต์ ว่า พึง คิด จิตต์ กลับ
 คอย ตรับ หู ครัน ตน เข้า มน กั้ว หาว เจียว
 ปาก กู ไม่ อตลุ เต็น ช้อง ท้อง สำ เพ็ง ให้
 หิว ไหย ไรย รา บี ขา เต็ก พ่อ หนู เล็ก ขอ ฟี่ ไฟ

ไม่ซ่อมเหง เต็กมันว่า ข้ายังไม่ให้เฮง มา
 ไปเที่ยว สำเพ็ง ด้วย กัน วา ลง ตาม หลังกเต็ก
 ตอย คอย ประจบ ไป แหง สอง ออก ครัว ทำ
 หน้าหมา เต็กมัน ไกรธ โก่น โคตร ข้าย ชยา
 มา ทำให้ ของ ข้าย พดอย เสีย เงิน แล้ว หุน
 หัน ผัน หน้าเข้า มา บ้าน กลับ มา พาต ต่า
 เมีย เสีย ขวดย เงิน พอ เมีย เตียง เตะ บับ เสีย
 ยับ เยืน เห็น ตัว เกิน แล้ว ต้อง กลับ รม ผิต
 เมีย ว่า แม่เอ๋ย แม่อย่า ไกรธ ขอโทษพี่ ได้
 ปราณี่เกิด แม่คุณ อย่า ศุนย์เสีย เงิน พี่เอง
 มีพี่ ขอยืม เกิดนาง เมีย ไป สุ่ม ยาก กับ อา
 เตีย พอ ชื่นใจ อี นางเมีย มัน ไกรธ โก่น โคตร
 สิ้น เอา เงิน ทอง ทรัพย์ สิ้น มา แต่ไหน โคตร
 แม่ มิ่งดี แต่ ปอก ลอก ทุไป ข้าย จัญไร หัว
 ขาด ขาด ขยา ไต้พร เมีย เข้าไป เสีย หม้อ

สุภาวดีชยา

๑๑

ข้าวกุญชร ครั้น อิ่มท้อง แล้ว ยัง ทุกข์อยู่ นึก
 หนา เห็น ฝ่ามือใคร ห้อย ตก ลาก เอา มา พอ
 ได้ ฤๅ ชยา ค่อย ชื่นใจ อ้าย บัญญา เตียร-
 ฆาน คิดอ่าน นี้ ไม่เห็น มีความเจริญ ที่ ช้อ
 ไหน มี แต่ คิด ล้าง ควัก ถัก เอา ไป ขาย มา
 ได้ แล้ว อวด ด้วย ว่า รวย ไป จน สิ้น หมก อด
 ผอม ลง ตรอม จิตต์ จน สิ้น ฤๅช ยัง ไม่ วาย
 จะ โย โส ครั้น สิ้น แรง ข้อง แข่ง เหมือน คน ไช
 นอน ตา โหล ปวด ท้อง ร้อง เอา ใคร เห็น สิ้น
 ทน ต้อง ฤๅ ไบ กระหม่อม จน ขบ ผอม กา โย
 ไช ไม่ ไหว ไบ กระหม่อม ตง พอม ไม่ ชื่นใจ
 ไม่ เหมือน ไต เจา ประคุน ฤๅ ชยา ฝ่าย นาง
 เมีย รุ้ ที่ เอา ขั ต้าย ห่อ ไป ให้ พอ แร่ง แสร้ง
 มุสา ว่า เพื่อน เขา ฝาก ให้ จ้าง ไต มา แก่ ย่า
 ว่า บ่น ไป เอา ไวกิน เจ้า สามี ตี ใจ ตึง ไต แก้ว

หัวเราะ แล้ว มือ บด กิน หมก สั้น น้ำ รื่น ชาม
 กัด คอ พอ ชด กิน ครั้น ทราบ สั้น รุ ชตาย
 ร้องไห้ โฮ แม่ อ้าย แดง ทำ ไ้ ร้องไห้ รา ลูก
 ถีบ เมี่ยง คะมา หัวดำ โถ อี เมี่ยง คว้าไม้ใหญ่
 อ้าย กะ โต เหวี่ยง หน้าไม้ ด้วย ตะบอง จาน
 ร้อง กัด วิ่ง เข้า ห้อง ร้อง ว่า เด็ก กัน เหวย
 กุ ไม่ เคย เล่น อย่าง มึง อี หิงส์ ผัว เอา ความ
 อุ่น พุด กัด เทียว หลบ ตัว ผัว คดุม ห้วนนอน
 อุดไม่ พุดจา แล้ว ตรึก ตรอง มอง ชะ โมย ด้วย
 ไทย อุด ต้อง เลี้ยว ลัด เล่น หลวง พิทักษ์ หนา
 ถึง ผิด ชอบ จับ ไ้ ให้ อาญา กัน กับ ขา พอ
 ประทัง หนึ่ง กระเบน คิด ไ้ ช้อง ตรอง ตก ใน
 ออ เอ็บ จิตต์ กำ เริบ รับ ตะกราม ด้วย ยาม
 เชิญ มานะ ใหญ่ ใจ ตะ กะ ของ พระ เณร
 มอง เขมณ หมาย มาตร บาท ร จักร เทียว ย่อง

เกลือบเรียบไปเข้าในวัด เห็นสงฆ์อัมมิจิตต์
ไม่คิดหย่อน พอพนเพดพระเณรเข้าหลับ
นอน เทียวไล่ก่อนจับโกไปขายโรง ยิ่งเคย
ไ้รำไปใจชะล่า เจ้าหมายว่าไม่รู้ยังอยู่ฝั่ง
โผง เสียงตีคมือถือบ้าน พ้นบ่วงโยง วัง
ทะโพง ต้อน ท่อเข้าพอแรง ลูกศิษย์วัดชิต
ใจวิ่งไปจับ มีหน้ากลับถุ่มเถียงจนเสียง
แข็ง เขาไม่ฟัง รังกระชาก ลากเต็มแรง
ทำตาแดงต้อนมา หน้าเหมื่อนถึง เขาผูกมัด
มัดทำคว่ำลงเขียน ๒ ที่เสียเจียนชีวิตเป็นผี
ถึง ร้องเซ็ดแล้วผมไม่ทำจำจริง ๆ เข้า
อ้อยอิ่งขอโทษได้โปรดปราน ภิกขุสงฆ์ปลง
ใจให้อนุญาต ร้องบิณฑบาตร กับลูกศิษย์
คิดสงสาร จึงปล่อยชายชยา มาสนทาน
กลับให้ทานข้าวปลา สาระพิน พอปล่อยตัว

พ้นไปมันไม่เจ็ด กลับ ลอดใต้ตลงทางข้าง
 หอนั้น เห็น เจ๊กไล่ หมวก มา นัยน์ตา ชื่น
 เข้า แย่ง กัน ชก ซึ่ง จะ วัง รว เจ๊ก มัน แข็ง
 กว่า เจ้า มัน เข้า สู้ มัน ลาก ถู มัด มา ทำ หน้า
 ขาว ทำ รว จับ รับ จริง โทษ วัง รว ไป ส่ง
 เข้า ตำราลง หลวง ทิด พวง คอ จำไว้ เกิด กุศ-
 บุตร บรุษ เอ๋ย อย่า วิ เลย อย่าง นั้ไม่ดี หนอ
 การ ที่ ดี หา ไ้ สด ให้ พอ อย่า คิด ก่อ การ
 ชั่ว พา ตัว จน การ ที่ ดี นั้น ก็มี อยู่ มาก หลาย
 จง ขวน ขวาย หา ข้าง ทาง เป็น ผล เลข หนึ่ง สด
 คือ วิชารักษา ตน จะเป็น คน เรียกว่า ชาย ไม่
 ชาย กัน วิชานั่น ดี ก็มี มาก แต่ ลำบาก
 หนัก แกร่ง ต้อง แข็ง ช้น จึง จะ ได้ ปลื้ม ปล้น
 หา กิน ทุน เห่ง เป็น มัน ทุก เวลา ระอาใจ
 อัน หนึ่ง สด กับ เลข นั้ เอก นั้ ไม่ ต้อง ชก

ทุนลงที่ตรงไหน กับใจที่^๕สำคัญกว่าอัน
ใด คงมีคนชอบใช้แล้วให้เงิน สอนแต่
ข้อพอเป็นทางให้^๕อย่างรู้ จะ ยก^๕ชูขึ้นมาก็
น่าชื่น การ^๕ชั่วดีที่จะ กล่าวให้ยาวเย็น
มาก ก็เกินตาไปจะไม่ฟัง จะ สอนให้มาก
ความ^๕น้ำท่วมทุ่ง ฟังก็ยุ่งปัญญาหน้าเป็น
หลัง ชั่วกับดีเท่า^๕นั้น ท่านจงฟัง ตลอดถึง
รู้ทั่วทุกตัวคน สิ่งไร ชั่ว^๕เร่งกลัวเอาตัวหนี
สิ่งไรดี^๕น้อมกายเข้า ขวาย ขวน ที่ชั่วหนี
ดีเอาไว้ใส่ใจตน เป็น^๕เคำ^๕ตนชั่ว กลับดีเท่า
น^๕เอง แต่ต้อง กล่าวยาว กลอนไว^๕สอนว่า
ให้^๕สมหน้าคนโกงที่โกงแรง ใ^๕จะ แกล้ง
แกล้ง ประดิษฐ์คิดเอาเอง พวก^๕นักเลงควร
ฟังอย่า ชั่ว^๕เรา เพราะ ย่อมเห็นเช่น^๕ชั่วเป็น

ตัวอย่าง มิได้อ้างเงาว่าเงา ของ
 ไม่ดี คน ก็รู้ใจ ดูเขา ที่ของเมา แล้วอย่า
 สماعคม จงจำไว้เท่านั้น เป็นอันเลิก ทรวง
 ไปเกิดของดี ยังมีถม เราหยิบเอา แต่ย่อ
 พอ อารมณ์ ไม่นิยม อยากชั่วจึง กลัวไกล
 ไม่อิจฉา ท่าน ผู้ใดทั้งหลาย นั้น อยากให้
 ท่าน สิ้นทุกข์ เป็นสุขใส ได้เจริญพืชพันธุ์ ผล
 ทุกคนไป ไม่อายใจ ครุบา ท่าน อาจารย์
 ทั้งบิทร มารดา เป็น ผาสุข ไม่มีทุกข์ โภช
 ภัยใน สงสาร ใคร คิดที่ชั่ว จะ ยืนนาน
 กุศลงาน เจอ กะตุน จะ หนุนเต็ม เพราะ ทั้ง
 ข้าง ทางชั่วเอา ตัวนี้ สวัสดิ์ดี มงคล กุศล
 เสริม ให้ สุกขัง มังคลา ช่วย มาเต็ม ขอ
 ให้เพิ่ม พุท สวัสดิ์ดี กำจัด ภัย ผู้ใดอ่าน สาร
 ศรี เรืองน แล้ว ทั้ง ดวง แก้วจินตา อย่า สงสัย

สุภาษิตขยา

๑๗

ถ้า รัก ตัว กลัว อย่า ทำ จำ ใ้ใจ อย่า หลง
 ใหล รัก รูป คิต สุธยา ฉนั้น สั้ง สอน กลอน
 เพราะ ใ้เหมาะ เหม็ง พวก นักเลง อย่า แข่ง
 ฉนั้น หนา จำ แม้น ใ้เรื่อง เคือง แค่น เน้น
 อร่า พลอย มา ว่า เรา ผู้ แ่่ง แ่่ง ตี เกิด
 ใ้บิต ชาติ ใ้ระยำ ยาก พอ สัน จาก ร่าง กาย
 ตาย เป็น ใ้ ลง นะรท ตก ใน อะเวจี บาป
 ใ้มี กับ ตน คน นิินทา แม้น คน ใ้มี คติ
 คิริ รอบ ไม่ เห็น ใ้เป็น ชอบ ใน เลขา คน
 ใ้คน แ่่ ท่าน ใ้มี ใ้บุญญา จะ มี ยศ ไป ข้าง
 ใ้หน้า ไม่ ใ้วัน ทั้ง หญิง ชาย ทั้ง หลาย ใ้
 รัก ใ้ อย่า ใ้บิต คน ใ้จิต ใ้กระสัน
 แม้น เห็น ชอบ ความ ใ้จริง ทุก สิ่ง อัน ฉนั้น ขอ
 ใ้ไป สวรรค์ นิรันดร์ เอย

(จบสุภาษิตขยาแต่ท่าน)

พิเภกลอนบุตร

ไอ้สงสาร มาร ชื้อ ชื้อพิเภก ไหวร รู้ตุ
ตี คัมภีร์ เอก เลิศใน เลขไตรเพทวิเศษ มา
เมื่อ ทำ นาย ทาย สุนิ ทศพัทตร์ พระยา ยักษ์
ชิต เคื่อง จะ เช่น ช่า กุมภกรรณ อินทร ชิต คิต
เมตทา ทูล ขอโทษ โทษา พระยา ยักษ์ สั่ง
ให้ ไล่ ขับ ไป เสีย จาก เมือง ได้ แค้น เคื่อง คิต
วิตก เพียง ออก หัก มา ปราสาท ไศก สุตบุตร
ที่ รัก ชบ พระ พักตร์ ไศกา น้ำ ทา นอง สร้าง
สระ อน กถน กถน ที่ กรรแสง จิง ช้าง สอน
สั่ง เจ้า หง สอง จง สงวน นวลนาง อยู่ ปรางค์
ทอง เป็น กรรม ของ พิ แล้ว จะ ขอ ลา เจ้า
อยู่ หลัง พัง คำ จง จำ ไว้ อย่า ถ้อใจ เลย ว่า
เจ้า มี วงศา ได้ ความ เชิญ ใคร จะ เห็น แก่

พักตรา เควาะที่ชะตา ตก อับ นับ จะ ชาย
 เคย ลำอาจ อย่าง แต่ ก่อน จง ผ่อน ฝัน แม้
 น้ำ มัน เขม่า ไขมัน สิ้น ทัง หลาย ให้ รู้ จัก รัก
 เจียม เสงี่ยม กาย แม้น มิ ตาย คง พบ ประสพ
 กัน ตรีชะตา อาตม พุท เทวษ ชด เนตร นอง
 ปราง ทาง กระศัลย์ เจ้า กราบ บาท ภาสตา แล้ว
 จาบ ลัย อภิวันท์ วอน ทูล มุค คติ จะ อยู่ ไหน
 ไต่ ทุกข์ ขอ ทุกข์ ด้วย อยู่ ก็ ม้วย แม่น ไป ไม่
 บัดดี พระ เคย โสทร ไปรด เกษม ให้ เปรม ปรีดี
 โอ ครอง นี้ จะ เห็น ใคร ขอ ไป ตาม สงสาร ตก
 ผูก จิตต์ พิศวาท ตั้ง นาง นาฏ ใน สวรรค์ ที่ ชื่น
 สยาม วิสัย ลักษณะ พักตร์ เปล่ง ตั้ง เฟื่อง งาม
 พยายาม เข้าว รุ่ง เจริญ ทรง สงวน ไว้ ใน
 ปรางค์ เหมือน นาง แก้ว เป็น กรรม แล้ว จาก
 สงวน นวด หงส์ โอ ครอง นี้ ที่ ไหน ไต่ เห็น องค์

นางไศก ทรง^๕ศุท^๕ แค้น^๕ให้^๕แน่น^๕ทรวง^๕ พระยา
 ยักษ์ พักตร์^๕เคร่า^๕ พลา^๕ง^๕เข้า^๕ปลอบ^๕ แม้^๕ว่า^๕ชอบ^๕
 การ^๕หญิง^๕ทุก^๕สิ่ง^๕หวง^๕ ค่อย^๕เล^๕ยง^๕ปลุก^๕สุก^๕ยา
 ธิ^๕ดา^๕ทวง^๕ อย่า^๕เป็น^๕ห้วง^๕กับ^๕พี่^๕เจ้า^๕ตรี^๕ชะ^๕ตา
 อัน^๕คร^๕ง^๕นี้^๕พี่^๕จะ^๕ไป^๕จาก^๕ไกล^๕แล้ว^๕ นาง^๕น^๕อง
 แก้ว^๕อยู่^๕หลัง^๕ระ^๕วัง^๕หนา^๕ ส^๕งวน^๕อง^๕ค^๕ง^๕ค^๕มี^๕
 อ^๕ช^๕ณา^๕ เล^๕ยง^๕สุก^๕ยา^๕ ย^๕ง^๕เ^๕ย^๕ว^๕อย่า^๕เ^๕า^๕ความ^๕
 อน^๕ง^๕นาง^๕อย่าง^๕ไ^๕ใน^๕ปรา^๕สาท^๕ ถ้า^๕พล^๕ง^๕
 พลา^๕ต^๕เล็ก^๕น^๕อย^๕ค^๕อย^๕ไ^๕ถา^๕ม^๕ จ^๕ง^๕ไ^๕ห^๕ทุ^๕ท่า^๕
 อย่า^๕ว^๕ความ^๕ พุ^๕ท^๕ให้^๕งา^๕ม^๕ไฟ^๕ร^๕ผู้^๕ค^๕มี^๕เม^๕ต^๕ตา^๕
 อย่า^๕ถิ^๕อ^๕ฉิ^๕ต^๕คิ^๕ต^๕ให้^๕ช^๕อ^๕บ^๕ประ^๕ก^๕อ^๕บ^๕ส^๕ถ^๕ย^๕ ระ^๕วัง^๕ไ^๕ว^๕
 ใน^๕ส^๕ว^๕ส^๕ต^๕จ^๕ติ^๕ร^๕ัก^๕ษา^๕ เป็น^๕ส^๕ต^๕ริ^๕ที่^๕ช^๕ว^๕ท^๕ว^๕นิ^๕น^๕ทา^๕
 เหม^๕อน^๕หน^๕ง^๕กา^๕ก^๕ี^๕กล^๕กับ^๕ค^๕ณ^๕ธ^๕ร^๕ร^๕พ^๕ อ^๕ีก^๕สม^๕ก^๕
 ท^๕ว^๕ท^๕อง^๕ของ^๕ใน^๕ทุ^๕ จ^๕ง^๕หม^๕น^๕ทุ^๕ให้^๕มา^๕ก^๕ท^๕ง^๕
 พาก^๕ย^๕ฉ^๕น^๕แบบ^๕ฉ^๕บบ^๕กับ^๕ตำ^๕รา^๕ส^๕าร^๕ะ^๕พ^๕น^๕ จ^๕ง

ฌอน ฌน เลือกใช้ที่ใด การ แล้ว พิศ เห็น
 เบญกายเสีย ตาย นก โอ้ ลูก รัก เป็น กำพร้า
 น้า สงสาร อัน สตรี ดี ด้วย ชาย หมาย ประ-
 มาณ หญิง ขาว สาร์ ชาย ขาว เปลือก เกสอก
 สุขา เจ้า เป็น บุตร สุก จิตต์ ของ บิดุเรศ ทั้ง
 ดวง เนตร ครอบ เมือง ใน เบื้อง ขาว เจ้า จง จำ
 คำ คติ ของ บิดา จะ เจรจา ลูก นั้ ระวง์ เติณ
 กิริยา บท สี่ ที่ เป็น ยิง รักษา ถึง สวรรค์ ที่
 สรรเสริญ ตำรวม เนตร สังเกตใจ อย่า ได้
 เพติณ นุ่ง ประเชิน ห่ม เจียม เล้งยม ตน
 สงวน งาม ยาม อับ อารพ ญาติ อย่า หมาย
 มาตร พงศ์ ไต ไม่ เป็น ผล เห็น แต่ หน้า แม่
 ลูก กัน สอง คน จะ ขัด จน ไป ทก ทำ สาระ พัน
 เบญกาย กอด บาท อนาคต แน่ ก็ ไศก แซ่ ทรง
 เลียง เพียง อาสัญญ์ พรอม พิเลียง เหล่า

สร้างค่านาง กำนัล สะ^๕อน^๕อัน^๕โอด^๕เสียง^๕สำ-
เนียง^๕ควณ^๕ ทวี^๕ชะ^๕ตา^๕ว่า^๕ไอ^๕พระ^๕โพธิ์^๕สุวรรณ^๕
ตั้ง^๕ดวง^๕จันทร์^๕แจ่ม^๕ฟ้า^๕เวหา^๕หวล^๕ มา^๕จร^๕จาก
พรา^๕กไป^๕ใจ^๕รณ^๕จวน^๕ จะ^๕สง^๕วน^๕ชี^๕ฟ^๕ไร^๕ทำไม^๕มี
เบญ^๕กาย^๕ว่า^๕พระ^๕จอม^๕กระ^๕ม่อม^๕แก้ว^๕ พระ^๕ลัม^๕
แล้ว^๕ถู^๕ก^๕ขอ^๕ลา^๕ไป^๕เม^๕อง^๕นี้^๕ จะ^๕อยู่^๕ไ^๕ย^๕ให้^๕ยัก^๕ษา^๕
ทำ^๕ยา^๕ยี้^๕ ไม่^๕ถึง^๕ที่^๕แต่^๕เป็น^๕กร^๕ร^๕ม^๕ต^๕อง^๕จำ^๕ตาย^๕
สว^๕สน^๕ม^๕ว่า^๕พระ^๕ร^๕ม^๕เส^๕ว^๕ต^๕ณ^๕ท^๕ร^๕ สว^๕พั^๕ท^๕ร^๕เท^๕ย^๕
ธ^๕ร^๕ร^๕ม^๕ตั้ง^๕ม^๕น^๕ห^๕มา^๕ย^๕ ร^๕ู้^๕ท^๕ก^๕ส^๕ง^๕จ^๕ริง^๕ป^๕ระ^๕จ^๕ัก^๕ษ^๕ที่^๕
ทัก^๕ท^๕าย^๕ ไ^๕ต^๕เ^๕ส^๕บ^๕า^๕ย^๕พ^๕ง^๕บ^๕ุ^๕ญ^๕พระ^๕คุ^๕ณ^๕เ^๕ย^๕
พระ^๕ท^๕ย^๕เ^๕หม^๕อ^๕น^๕น^๕า^๕เ^๕น^๕อ^๕ะ^๕เ^๕น^๕ต^๕า^๕ต^๕ จ^๕า^๕ก^๕ป^๕ร^๕า^๕ส^๕า^๕ท^๕
แล้ว^๕ที่^๕ไ^๕หน^๕จะ^๕ไ^๕ต^๕เ^๕ย^๕ จะ^๕อา^๕ต^๕ร^๕พ^๕ล^๕เท^๕ว^๕ษ^๕น^๕า^๕
เน^๕ต^๕ร^๕กระ^๕เต^๕น^๕ ไม่^๕ว^๕าย^๕เว^๕น^๕ไ^๕ศ^๕ก^๕ค^๕ั^๕ย^๕ถึง^๕พ^๕ัน^๕บ^๕
พระ^๕ยา^๕ย^๕ัก^๕ษ^๕ห^๕ัก^๕ห^๕ำ^๕ม^๕ที่^๕ศ^๕ว^๕า^๕ม^๕ไ^๕ศ^๕ก^๕ อ^๕ย^๕า^๕ว^๕ิ^๕โย^๕ค^๕
ว่า^๕ร^๕อง^๕ไม่^๕ต^๕อง^๕ที่^๕ ป^๕ระ^๕โ^๕ม^๕ป^๕ล^๕อ^๕บ^๕ว^๕ร^๕น^๕ุ^๕ช^๕พระ

บุตรี เจริญศรี รุ่งทรงเจ้าจงจำ จะเป็นสาว
 คราวใดกรรมาศศักดิ์ ให้รู้จักชอบผิดคิด
 ช้อช้า จะเจรจาอย่าให้คนเขาเคืองคำ ถ้า
 จะทำสิ่งใดให้พินิจ จะนุ่งผ้าทาบึงตก
 แต่งองค์ พอสมทรงสารพัตร อย่าตัดจริต
 งามยศมาระยาตร์ทั้งผาดพิศ อย่าคบคิด
 คนพาลสันดานโกง ทศกัณฐ์เจ้ากรุงลง
 ของเจ้า เป็นคนเมาทันหาจะตายโหง
 ทำโมโหโกรธาบ้าถ้าโพง เทียวบึงไหยง
 หยาบช้าทำสาธารณ์ พอทูลเธอตามชอมา
 ถือโกรธ พิฆาตโทษถึงชีวิตจะคิดผลาญ
 จะอยู่ไยได้ขับให้อับประมาณ ไต่เป็นข้า
 พระอวตารเต็มพระทัย แม้ศรีวงศ์พึงสอน
 นิตรสัง เจ้าอยู่หลังตงอาอัชนาศัย อย่า
 ประจบคบหาเวียนมาไป จงอยู่ในปรางค์

มาศราชวัง อย่ารู้เห็นเป็นใจให้อาสา ตรี
 ชะตา เบญกาย อยู่ภายหลัง จงขอตกคำจำไว้
 ให้ระวัง เริงเขา สังกู บำบิดา ตู จำเจ็บ
 ออก ตกยาก ลำบาก แล้ว โอ้ ลูก แก้ว รัก ตัว
 กลัว อดสู จง ตรอง เกรง ตรีภก กริ่ง สิ่ง สัตว์
 เจ้า เร่ง วัระวัง องค์ ให้ จง ควร เป็น สตรี มี
 ศักดิ์ บริสุทธิ แม่ เป็น บุตร องค์ เดียว บิดา
 สงวน อยู่ ปรางค์ มาศราชวัง เปล่ง ปลั่ง นวล
 จะ รัญจวน เจ็บ จิตต์ เพราะ บิดา เธอ ตรีภก สังกู
 บุตร สาว เมอศราว สร้าง กำนัด นาง แน่น
 น้อม อยู่ พร้อม หน้า เธอ สังกู สอน ผ่อน ฝน
 เป็น ชัน มา ทั้ง ทาสี ทาสี แด่ สาวไซ้ เมื่อ
 ความ ที่มี สุข ไม่ ทุกข์ ไสก สำหรับ โลก ทั่ว หน้า
 อัจฉนาย เมื่อ เควาะ หัก ร้าย นาย ไกรธ อย่า
 โทษใคร โทษ เอาใจ ตัวเอง ไม่ เกรง นาย

จงฝากตัว ถัดชีวิตที่ดีที่ชอบ ตาม ระเบียบ
โบราณ ประมาณ หมายถึง ข้าดีเพราะเจ้าบ่าว
ดีเพราะรักนาย อันตรายนอกใน ระไว ระวัง
จงข้อสัตย์ สำนึกดี คอย รัก นาย อย่ามอง
หมาย คม โทษ โกรธ ภายหลัง ให้รู้เก็บ รุกิน
สิ้น หรือยัง ถ้า นาย สั่ง ทำ การ อย่า คร้าน แะ
แม่น นาย ทุกข์ เจ้า อย่า สุข เกษม เสีย จง
คอย เคียง นิ่ง ระวัง พัง กระแส ถ้า อยู่ไกล
ไม่ทัน จะ ผัน แปร ถ้า นาย ไซ้ อย่า ไต่ แะ ให้
ข้า เชื้อน ตัว เป็น ข้า อย่า ให้ ผา เข็ม สืบ ไต่
รักษา ไว้ นิ่ง เจียม พอ เทียม เพื่อน ไพร ผู้ ดี
มี จิน พลุ เรือน ก็ แม่น เหมือน กัน ทุก คน
ใน กล การ ตัว เป็น หญิง ถึง ไต่ ไม่ สิ้น ทัด
ให้ เจน จัด กับ ชาว ท่ง คาว หวาน ถึง จะ เป็น
เช่น หม่อม พนิกงาน คง ไปรด ปราณ ได้ ข้อ

๔๕
 ๒๖
 ๒๗
 ๒๘
 ๒๙
 ๓๐
 ๓๑
 ๓๒
 ๓๓
 ๓๔
 ๓๕
 ๓๖
 ๓๗
 ๓๘
 ๓๙
 ๔๐
 ๔๑
 ๔๒
 ๔๓
 ๔๔
 ๔๕
 ๔๖
 ๔๗
 ๔๘
 ๔๙
 ๕๐
 ๕๑
 ๕๒
 ๕๓
 ๕๔
 ๕๕
 ๕๖
 ๕๗
 ๕๘
 ๕๙
 ๖๐
 ๖๑
 ๖๒
 ๖๓
 ๖๔
 ๖๕
 ๖๖
 ๖๗
 ๖๘
 ๖๙
 ๗๐
 ๗๑
 ๗๒
 ๗๓
 ๗๔
 ๗๕
 ๗๖
 ๗๗
 ๗๘
 ๗๙
 ๘๐
 ๘๑
 ๘๒
 ๘๓
 ๘๔
 ๘๕
 ๘๖
 ๘๗
 ๘๘
 ๘๙
 ๙๐
 ๙๑
 ๙๒
 ๙๓
 ๙๔
 ๙๕
 ๙๖
 ๙๗
 ๙๘
 ๙๙
 ๑๐๐

หมาย เชย เป็น หญิง ดี มี อัจฉา รักษา ผู้
 รัชาก ตัวชาย ไม่ ร้าง นะ นางเอ๋ย แม่น สตรี
 ดีจริง ไม่ ทง เลย เรา ก็ เคย รู้ เห็น ได้ เห็น เจริญ
 สอน สิ่ง ดี ที่ ชั่ว ไว้ ผู้ สอน จง มัน ผ่อน เข้า
 คำ อย่า ทำ เหลิง ตก ลำบาก ยาก จน จะ
 บั่น เบิง แดก กระเจิง จาก ผู้ เพราะ ตัว ทำ
 อย่า โทษ ชาย ร้าย ชั่ว ตัว เป็น หญิง แม่น ดี
 จริง ชาย คง ทุบ อุปลัมภ์ คน ชาย ชั่ว พา ตัว
 ยับ ระยำ ถ้า ชอก ช้ำ บุก ถลาย ไม่ หาย เลย
 เป็น นารี ที่ เจริญ บำรุง ร้าง จง สำอาง เอี่ยม
 สะอาด ฉลาด เฉลย ให้ หอม หวด ขวน ขัน รน
 รำเพย ชอบ ชาย เชย สม เหลิง สะเลิง โลม
 สัมผัส ดี ศรี มี รูป รส กลิ่น เสียง นี้ แท้ เทียง
 เครื่อง ประดับ สำหรับ โฉม เป็น ที่ ชื่น หมั่น
 ชาย หมาย ประ โลม จะ ชม โฉม นำ เสน่ห์

สนิทนาน ถ้าทำดีมีชื่อชญา สัพพิกัด ถึง
 มีรักก็คงจะสงสาร อย่าพูดมากปากกล้า
 ทำตามานัย เหมือนประจักษ์หน้าตัวให้ผิว
 มอม แม้ทำดีมีชื่อบรรลือยศ อยู่ปรากฏ
 ตัวตายไม่หายหอม ถ้าทำร้ายชายร้าง
 ทองหมางตรอม จะพาผอมเผือกชুবทั้ง
 รูปทรง ทำเล่นตัวจนผิวมีเมี้ยนน้อย นิ่ง
 ตะบอยบันบ่าว่าเขาหลง ถูกเสน่ห์เสน่ห์ลุ่ม
 อยู่มวง พาโลดลงโทษชาย แต่ฝ่ายเดียว
 อนิจจังชายใดหนึ่งรำพึงสอง ตามทำนอง
 นอนนึกตรึกเกลียว นำมากปลาไม่ตาย
 ว่ายกลมเกลียว สายน้ำเชี่ยวชอบมัจฉา
 ในสาชล เป็นเมี้ยนหลวงหวงหึงส์เสน่ห์หา
 เหมือนพาดพารักรำพึงไม่มีผล สัพพิก
 บวชงานการของตน มีผู้คนชอบว่าต่ำ

กระทบ ทำปาก กล้า สำนานย์ ประจาน ผัว
 ไม่ได้ตัว เมียน้อย จะพลอยคบ รู้ใกล้เกลียด
 เมียน้อย คอย นอบ นบ จง ประจาน รัก ผัว ของ
 ตัวเดิม ถึงเสียทองเท่าหัว ผัว อย่าเสีย
 ทำไม เมียน้อย ๆ ปลอ่ยให้เหิม ใครพลั้ง
 พลาด ขาดเหลือ ช่วยใจ เดิม จงสั่งเสริม
 สอนให้ชอบ ค่อย ปลอบให้ อันแม่เรือน
 เหมือนแมว เมียน้อย หนู ศิษย์ กับ ครู
 ธรรมดา อชฌาศัย เรา ก็ จิตต์ คิตต เล่า
 เขา ก็ใจ รัก กันไว้ ดี กว่า ชัง ระวง รัก
 ถ้าเขา ช้อเรา ก็ช้อ อย่า ถ้อ ยศ แม้นเขา
 คตเรา ก็คม อยู่ใน ผัก ไต่เชิงไร ไต่เชือก
 เลือดจิ้งจก ให้รู้จัก แข็ง อ่อน ด้วน บัญญา
 แม้นมีกรรม จำต้องเป็น เมียน้อย เมียหลวง
 คอย หยิบ ผิด ด้วย อัจฉา ถึงทำ ดี ก็ เป็น ร้าย

หมาย นินทา จง อุตส่าห์ ฝาก ตัวเจ้า ฝากไว้
 ทำให้ ชอบ มอบ ตัว เป็น ทาส ให้ ท่าน มี
 เมตตา อธิษฐาน คัย จง ตั้ง จิตต์ คិត ประจบ
 ให้ สพอใจ ตัว เป็น ไทย ก็ เหมือน ทาส ชาติ
 เมื่อน้อย มัน เจ็บ ใจ ไม่ ชั่ว ด้ว ของ เขา
 เหมือน แก่ง เขา ไฟ เจา ที่ ฝอย ทั้ง เมีย
 หลวง ล่วง ว่า ขา พลอย แต่ เห็น มา กว่า
 รอย ย่อม เรือง เป็น สตรี มี ศัตรู ทรอง ทรัก
 คะเน นึก อยู่ เป็น นิจ ใน จิต หวัง แม่น เมิน
 หิมน มิได้ ขาด จะ พลาด พลัง ชาย จะ ชิง
 หญิง จะ ชิง ทรน เป็น เชิง ถ้า จะ คิต ไป ข้าง
 ทาง คำ ชาย อย่า เสีย ตาย ถม ล่อย อย ให้ เหลิง
 ช้อ ก็ ง่าย ชาย ก็ คดอง ด้วย ต้อง เชิง ทำ วัน
 เริง พุด ปลอบ ให้ ชอบ คำ หญิง เรียก แม่ ชาย
 เรียก พ่อ งอ ให้ ช้อ ผู้ใด หรือ จะ ไม่ ชม ว่า

พิภกสอนบุตร

๓๑

คมขำ ถ้าปากร้าย ขายดำ ว่า ระยำ ฟัง
 นำคำแล้ว ก็เครื่อง เคียง ระคาย อันจาง
 อชฌาศัยไม่ลงทุน มีแต่คุณเป็นประโยชน์
 ไม่โหดหาย ถ้าพูดผิดคิดไม่ชอบเข้า ลอบ
 ทาย ทั้งหญิงชายเหมือนกัน สำคัญขึ้น
 อารูธไตใน พิภพไม่ลบปาก ถึงน้อยมาก
 พัน ฟาดขาดเป็น สิ้น จะเป็นทายที่ร้ายจะ
 ขายกิน ในโลกสิ้น ตามภพจบเจรจา จะ
 ฆ่า สอน วอน เสียแต่เพียงสั่ง เจ้าจงฟัง
 เริ่มเรื่องในเบ้องหน้า อันองค์ท้าวทศพัทรว
 หล็กดงกา พระชนินษา เกือบถึงจะถึง กาล
 โอ้เกาะแก้วลังกาเคย ผาสุข แสน่สนุก
 ตั้งดาวตั้งขัณฑ์สถาน ปราสาทมุกตูกมั้น
 เหมือนวิมาน ส่องแสงพานโอภาสในอัมพร

ตั้งแต่นั้นมีแต่นั้นจะดับแล้ว ทั้งแท่นแก้ว
 ที่บรรทม บรรจถรณ์ พระยี่ภู่ที่เคยเชนย
 นอน ช้องบัลลังก์ ฉากขึ้นกันดับแล จะ
 แด่ดับนั้นเวลายะไกลแล้ว โอ้ลูกแก้ว
 เบญจกาย อยู่กับแม่ จงฝากตัวหาสไทย
 ใจตุณ แล พวกสาวแต่เคยอยู่รู้ฝากตัว
 เจ้าจงจำทำนวยไปภายหน้า เมืองลงกา
 จะระยำ เพราะทำชั่ว พระยายักษ์ไม่รู้
 ลึกสำนึกตัว นิमितชั่วในตำรา ท่านว่า
 ร้าย ทำวธามทุกตาม ช้อถอทำหรับ
 เชอแกลังกลับตืดดีไม่เห็ดหาย ทำหวง
 หึงส นางสีดาว่า วุ่นวาย มาตัดตายตัด
 เป็นไม่เห็นกัน ชาวลงกาจะเป็นข้าอยุธยา
 เจ้าสังเกตจงจำเป็นคำมัน องค์พระราม
 ฤๅษีพระชินี นารายณ์ภาคจากสวรรค์

แสงนาง อัน เอก องค์ รัศมี สีสดา แม่ องค์
 นี้ แม่ เจ้า อย่า นึก อาจ ขนาง จง ฝาก ทัว
 ท่านไว้ ใ้ พลัง ๆ จะ ไ้ ว่าง วัน หน้า ข้า
 หลวง เติม นาง ใ้ สอ ย อัจฉา ศัย ใ้ สนิท
 สุจริต สอง กษัตริย์ เป็น ฉัตร เติม ไ้ สดา ตก
 เสด็จ ตาม สงคราม เติม มารอ เริ่ม แรม รัง
 อยู่ ฝั่ง ชล ไป ถวาย เป็น ข้า สัพภักดิ์ ทูล
 ทรง ศักดิ์ ใ้ ทราบ ชึ่ง นุสนธิ์ เสด็จ ด้วย โยธ
 กระบี่ พล ของ ถนน ถม สมุทรรี บ รุตมา ไ้
 ฤกษ์ ดี ดี สิบ อีจ เธอ เสรี สอน เผย บัญชร
 ตู ใน ห้อง ทอง เวหา เห็น ดาว เตือน เลื่อน ลับ
 บรรพตา ไ้ เวลา เพ็ชร ฤกษ์ เจริญ ยาม เธอ
 จัดแจง แต่ง องค์ ไป ตาม เพศ ร่าย พระ เวท
 มนต์ จบ เคารพ ตาม ประณม หัตถ์ นมัส น้อม
 พระ ทรง นาม เตะระ ความ อัจฉิฐาน บันดาล

คต อำนาจพระบารมีบรมเมศ ทยอง เกศ
 แสง ภายทุก ชุมชน ให้ หอม หวล ถ้วน
 ทิพสุคนธ์ มา เือบ อาม ขาบ สกนธ์ สำราญ
 ภาย ให้เห็น เหตุเป็น มหัต อัจฉริยะ แสง
 ช่อ ชื่น ไชย ช่าง วิเชียร ฉาย บันดาล ให้ทั่ว
 ถอย พลอย พระพาย หอบ เหาะ หาย ถึง มหา
 ข้าม สาคร กุม ตะบอง ล่อง ฟา เรือ สามารถ
 โดย อำนาจ บุญฤทธิ์ มหิศร แล้ว น้อม เกศ
 มัสการ พระสักร ก็ ถอย ร่อน ถึง หน้า พลับ
 พลา ทอง ขอ จบ เรือง เบือง หลัง ครอง พิเภก
 ไหวว เอก ถือ จบ สยบ ทยอง ข้าพเจ้า ผู้
 ประดิษฐ์ คติ จำลอง ให้ คล้อง จอง ผูก กลอน
 ไว้ สอนใจ พอเป็น แบบ กษัตริย์ คดี โลก
 ให้ เสื่อม โศก สว่าง ทุกข์ เป็น สุขใส เป็น कै
 ข้อ แก่ พอ ให้ เข้าใจ ดำเนา ใน รามเกียรติ์

มา เปลี่ยน แปลง ด้วย ของ เติม สิ่ง สอน
กลอนไม่ ชัด เรา จึง จัด บท แบบ ให้ แอบ แฝง
ให้อ่าน ง่าย ปลาย ท่อน นุสนธิ์ แสดง นาม
เรา แต่ง มหัทธาวัง หน้า เอย ๆ

(จบพิภกสอนบุตรแต่เท่านี้)

อิศรญาณ

เป็นคำ สุภาษิต สอนใจ

อิศรญาณ ชาญ กลอน อักษร สार เทศนา
คำไทยไว้เป็น ทาน โดย ทำนาน สุกขรรณ
สวัสดิ์ สำหรับ คน เจอ จิตต์ จริต เวลา ด้วย
มัวเมา มัก มากใน ซากผี ต้อง หา ม้า
มะโนมัยใหญ่ ยาวรี สำหรับ ชี เป็น ม้า

อาชานัย ชาย ชำ เป็ลือก หนึ่ง ชำ ธาร
 บุราณ ว่า น้า พง เรอ เสือ พง น้า อชฌมาศัย
 เรา ก็ จิตต์ คิตตุ เล่า เขา ก็ ใจ รัก กัน ไว้ ตี
 กว่า ชัง ระวัง การ ผู้ ไต ดี ๆ ท่อ อย่า ก่อ กิจ
 ผู้ ไต ผิต ผ่อน พัก อย่า หัก หาญ ถึง สิบ ตี
 ก็ ไม่ ถึง กับ กิ่ง พาล เป็น ชาย ชาญ อย่า
 เพื่อกำต ประมาท ชาย ถ้า รัก สัน นัน ให้ รู้
 อยู่ เพียง สัน รัก ยาว นน อย่า ให้ เย็น เกิน
 กฏหมาย มิ ไซ่ ตาย แต่ เขา เรา ก็ ตาย
 แหงน ตู พ้า อย่า ให้ อาย แก่ เทวดา อย่า ตู
 ถูก บุญ กรรม ว่า ทำ น้อย น้า ตาล ย้อย มาก
 เมื่อ ไร ไต นก หนา อย่าง นอน เปลา่ เขา กระจก
 ยก ออก มา สอง ตู หน้า เสี้ย ที่ หนึ่ง แลว
 จึง นอน เห็น ตอ หลก บัก ขวาง หน ทาง อยู่
 พิเคราะห์ ตู ควร ทง แลว จึง ถอน เห็น เต็ม

คน ไยกเหยก รักษา ยาก ลำบาก หมอ อัน
 ยศ คักดี มีใช้ เหล้า เม้า แต่พอ คน บ้ายอ
 เหมือน หนึ่ง เกา เข้า ที่ คั้น ที่ โดด เล่น เต้น
 รำ ทำ เป็น เจ้า เป็น ไร เขา ไม่ จับ ผิด คิด ตู จัน
 คู้ มั่น หลอก ข้าง คู้ ตาม ที่ มั่น คน เหมือน
 กัน หลอก กัน เอง กลัว เกรง นัก อย่า สูง
 กว่า ถิ่น ฐาน นาน ไป ล้ม จะ เรียน คม เรียน
 เถิด อย่า เบ็ด ผัก คน สาม เท้า มี บัญญา หา
 ไว้ ทัก ที่ ไหน หลัก แหยม คำ จง จำ เขา
 เดิน ตาม รอย เท้า ผู้ ใหญ่ หมา ไม่ กัด ไป
 พุด ขัด เขา ทำ ไม่ ขัด ใจ เขา เห็น เขา ตั้ง แล้ว
 จะ หย่อน ผ่อน ลง เขา นัก เสง เก้า เขา ไม่
 หาญ ชาญ นัก เสง เป็น ผู้ หญิง แม่ ม่าย ที่
 ไว้ ผัว ชาย มก ยัว ทำ เสียบ เทียบ ช่ม เห่ง
 ไฟ ไหม จัน ไม่ เหมือน คน ที่ จัน เอง ทำ อวด

อักษรญาณ

எனவே

เก่ง กับ ข้อ คา ว่า กระไร อัน เสา หิน แปะ
 ศอก ตอก เป็น หลัก ไป มา ผลัก บ่อย เข้า
 เสา ยัง ไหว จง พัง ให้อำนาจ หนึ่ง ตู ไป จง
 เชื้อ ใจ เรา ดี กว่า อย่า เชื้อ อย หญิง เรียก
 แม่ ชาย เรียก พ่อ ยอ ไร ไช มัก ชอบ ใจ แต่
 ข้าง ปรอด ไม่ ชอบ ตู ที่ ห่าง บิด ที่ ชิด ไช
 ให้ ทะลุ คน จัก ษุ เหล่ หลัว มัก พัด วน พลิก
 เอา ปลา หมอ เป็น ทรู ตู ปลา หมอ บน บน
 หนอ อุด ส่ำ ี่ เลื่อ กกระ เตื่อ กกระ ตัก เขา
 ย่อม ว่า ข่า ควาช อย่า เลื่อ ตาย พริก รัก
 หยอก หยิก เจ็บ ทัง ตัว อย่า กัด ัว เล็บ มี ไช
 เนอ เอา เป็น เนอ ก็ เหลือ ปลา แต่ หนาม ตำ
 เขา สัก นิด กริด ยัง เจ็บ อัน โลก ลาก บาป
 หนา ตัณหา เย็บ เมีย รู้ กับ ผัว รู้ ทำ พา
 จำ เรณู ถึง รู้ จัง หนึ่ง ไร อย่า ไช รู้ เต็ม ที่

ครูเดียว นัน เขา สรรเสริญ ไม่ควร ก้า เกิน
 หน้า ก็ อย่า เกิน อย่า เพลิดเพลิด คน ช้าง
 นักคน รัก น้อย วิชาไม่ คู้ เคียง เคียง ท่าน
 ยาก ถึง มี ปาก เลี้ย เปลา เหมือน เต่า หอย
 อัน ด้ เรือนไม้ ดี ด้ น พลอย พุด พล่อย ๆ
 ไปไม่ ดี คอก ข รว แต่ไม่ ใผ่ อัน หนึ่ง ต้น
 อัน หนึ่ง แวระ ดี แะยะ คอก ตะบัน เป็น
 ควันฉิว แม่น ช้าง ถีบ อย่า ว่า เล่น กระเด็น
 ปลิว แรง หรือ หิว ช้าง ใจ ทุจะ ด้ ช้าง ล้อ
 ง เหา่ เล่น ก็ ไ้ ใจ กล้า ๆ แต่ ทะว่า อย่า
 เยอง เขา เบอง หาง ต้อง ว่องไว ใน ทำนอง
 คล่อง ทำ ทาง ตบ หัว ผาง เดียว ม้วน จึง
 ควร ล้อ เพื่อน ฝูง ที่ ชอบ พอ ขอ กัน ไ้
 ถ้า แม่น ให้ เลี้ย ทุก คน กัด คน ขอ พ่อ แม่
 เลียง บิด ปาก เป็น กก กอ จน แล้ว หนอ

เหมือนเปรตเหตุด้วยจน ถึงบุญมีไม่ประ-
กอบชอบไม่ได้ ต้องอาศัยคติที่จึงมีผล

บุญหาไม่แล้วอย่าหมายทะนงตน บุญชน
รักกับซึ่งไม่ยังยืน ทวิยากจนจะไปมา

อาศัยเขา ถึงเป็นญาติกันเสียเปล่าเหมือน
ผู้อื่น แม้มีเหมือนกันท่านชมชื่น

ถึงผู้อื่นก็นับถือออกข้อตั้ง อันคน
ใหญ่ในมหาชะลาสินธุ์ เขาผงต้นสาต

เขาไปทีไรผู้เลี้ยงกลองดังฟังดูเพียง
หึ่ง ปากคนดังอิงจริงยิ่งกว่ากลอง

ถ้าทำดีก็จะดีเป็นศรีศักดิ์ ถ้าทำชั่วๆ
จักตามสนอง ความชอบเราลบล้างอย่า

กลับตรอง นอนแล้วมองดูผิดในกิจการ
เราทำผิดสิ่งใดในราชกิจ อุตส่าห์คิดอย่า

แพร่ แดงสาร คิดถึงผิดจิที่ไม่ให้มีอีก

ทยาน คิดถึงชอบ แล้ว ก็ ปาน ละเลิงใจ
 เป็น ขำ เฝ้า เหล่า เสวกา มาตย์ ยิ่ง กว่า ทาส
 ทาส ค่า สิ้นไถ่ อย่าให้ ชิต อย่าให้ ห้าง
 เป็น กลางไว้ ฝ่าย ข้างใน อย่า นำ ออกนอก
 อย่า แฉง มิควร ทูล ก็ อย่า ทูล ประมุข ขอ
 จะ เกิด ก่อ ลุก ลาม ความ แสง อย่า พด ปด
 ให้ จับ ไต่ พด ไฟล์ แผลง ทูล แล้ว แบ่ง เบา
 มุสา อย่าให้ เต็ม อัน ความ เรือง เตียว กัน
 สำคัญ กล่าว พด ไม่ ดี แล้ว ก็ เป่า ไม่ แข็ง
 เข้ม ขำ รม รอน อย่า กระ โจม ค่อย โถม
 เต็ม วิสัย เข้ม กัน น้อย รอย เข้า ขำ ถึง
 ไปร่ง ปู ใน อุบาย เป็น ชาย ชาติ แม้น หลง
 มาตุคาม ชาติ วิชา อัน ความ หลง แม้น
 ไม่ ปลง สังขาร . แต่ ทะว่า รู้ บ้าง ค่อย บาง
 เบา อย่า โลก ไชยก อยู่ ใน โลก สันนิวาศ

อิศรวณฺณ

๔๓

แต่ นักปราชญ์ยัง รุพงษ์ ฐุชเธา เหมือน เรือ
 ชวง พ่วง ลำใน ลำภา เรือใหญ่เข้าไม่ได้
 ใช้เรือเล็ก คนพิน หนึ่ง ตั้ง คือ ถือ มานะ
 ใน อิฐะ แฉ่ง จริง ยิ่ง กว่า เหล็ก เหล็กเผาไฟ
 มอญไทย พม่า แจก ผู้ใหญ่ เต็ก ก็ ที่ อ่อน
 เพราะ ร้อนไฟ อนิจจัง ภาวนา ว่า กุศล พา
 กัน บ่น วุ่น ๆ บุญที่ ไหน จัง แต่ ปากใจ ยัง
 ไม่ จังใจ ต่อเมื่อไร ถึง เวช จิตต์ จัง นิจัง
 หลง โลก ลาภ บาป ก็ รู้ อยู่ ว่า บาป กิเลส
 หยาบ ยัง ไม่ สุข ย่อม ทุกขัง ตัณหา มา ชัก
 นำให้ กำบัง เอา ธรรม ตั้ง ชุ่ม กตให้ ปลด
 ร้อน คน ศรัทธา ว่า ง่าย สบาย จิตต์ ไม่
 เบือน บิด ทำ ตาม คำ สั่ง สอน คนที่ไม่ ศรัทธา
 อูรา คลอน โง่ แล้งจน ถึง ไต้ ฟัง ก็ ยัง ตั้ง
 หา เงิน ติดได้ ไว้ อย่าให้ ขาด ทำถึง บาท

หาไม่คงเพียง สอง สติง ชาติ ทะปฐาติ
 แข็งต้อง แทะ ตรึง ชาติ ชนง ชาติ อ่อน ร้อน
 ละลาย ของ สิ่งใด สงสัยให้ พิศุทธิ์ ไม่
 แกล้ง พุท ธาตุ ทง สี่ ตีใจ หาย ตู ดิน น้ำ ลม
 ไฟ ไหน แยก คาย ได้ ระบาย เท็จ ก็ แปร แท้
 ไม่ จร ปลา ร้า เค็ม พรึก ผืด เหตุ ไฉน เออ
 อะไร ตู เกิด ยัง เกิด หนอน กลับ ฟอน เพ้น
 พรึก ปลา ร้า สดภาพ ทั้ง เค็ม ร้อน ไม่ ถึง
 กรรม เป็น กรรมตา พุท โกหก แท้ แยก คาย
 อบาย ปด คน ทง หมต นัง พัง ไม่ กังขา
 ที่ พุท ช่อ ถือ แท้ แน่ เจรจา เขา ก็ ว่า พุท ปด
 ทุก บท ไป เป็น เจ้า นาย ผู้ ตี มี วิชา เอา
 พ้อ ตา ลง ข้าง ต่าง ใช้ ต่าง ไฟว่ ที่ เมียน น้อย
 หลัก แหลม ก็ แฉม ไซ้ ลูก เขย จน แล้ว ก็
 ไล่ คอ เป็น เอ็น คุณ กับ ไทษ สอง แพร่ง

แรงข้างไหน คุณ ถึงใหญ่ให้ผล คนไม่เห็น
 โทษ สักเท่า หักเห แลเท่าเห็น ให้ผล เห็น
 แม่ชาน ทวบ้าน เมือง น้ำใจเอ๋ยเห็น กรรม
 ไม่ทำชั่ว บวช ตั้ง ตัว ตั้งใจ บวชได้ เรือง
 บวช หลบ ราชการ หนัก บวช ยักเยื้อง บวช
 หา เพลง หาไฟ บวชไม่ตรง หลาย ทำบด
 หลาย แห่ง แหวง บำ ชำ อสุภา เกิด พิณิจ
 พิศวง บำ ชำใหญ่ คือ เตาไฟโย มิปลง
 สักเวช ลง ว่า เมา ฝึ ทุกวัน สักตัว เลียง ผอม
 หรือ พิ น สองสิ่ง สาม ผู้หญิง รูปดีไม่
 มีถิ่น กับ คน จน แต่ง อินทรย์ น อัก อัน
 สักด้วย กัน ดูเป็น ไม่เห็น งาม บรรพชา สาม
 ปาง นาง สาม ผัว ชำ เก่า ชั่ว เมีย ชัง เขา
 ยัง ห้าม มักเกิด เจียง เกียง แง่ แล หา ความ
 กาลิ ตาม หยาบ ชำ อุลามก เสดหาน หยาบ

ข้าหา สอาด เพื่อผดุงใจไม่ให้ ใญ่ ญาติ อย่า
 มุ่น หมก อย่าเข้า ทำ สะสม นิยม รก ไฟ
 จะ ตก ตาม ไหม้ ไม่ได้ การ ถึง ไม่ เรี่ยว หนาว
 หนาว สิดา หัก มา เสียบ บัก อยู่ ทาง กลาง
 สถาน หยิบ ทั้ง เสี้ย บัญ หนัก หนา อย่า มี
 คร้าน ทำ ไป นาน แลว ก็ กาง ไม่ ค้าง คอ
 ถือ ตำรา มาก นก ชุม ก็ กรอบ มี เสี้ย ชอบ
 ขัด สุน จน จอน จ่อ ออก ชื่อ บาป คราง ชื่อ
 ทำ มี งาม ไม่ นึก นอ ต่อ เสี้ย ตเบียด เบียด
 ใคร จิต ทำ รง คง ทำ ไม่ พลา เพ็ญยง สู้
 หัด ดี เดียง ตาม ภาษา อัจฉา ศัย ถึง บอก
 ลาภ บาป แลว ไม่ พอใจ มี หา ไม่ อุด ส่ำ หัก
 รักษา กาย พระ พุท ของ ที่ ทรง ชม ว่า สม
 ปราชญ์ บัณฑิตย ชาติ เมธา บัญญา หลาย
 สุคติ เบื้อง หนา ถา เขา ตาย ทาง อนาคต ห่าง

ไกลไม่ไปเลย กระแส พุทธ ฐีกา ว่า กระณ
 เทียว น^๕ น^๕ ไม่ กระณ^๕ น^๕ นะ ท่าน เอย^๕ ภา^๕ ยาก
 จน แลว^๕ ก็ คน^๕ ม^๕ ก^๕ ย^๕ ม^๕ เยย^๕ พิปราย เปรย
 เปรียบ เทียบ พุดเสียบ แทง ว่า ชะ^๕ ๗^๕ น^๕ ก^๕
 ปราชญ์ ชาติ สดุด วิบาก บุญให้ ผล จน ต้อง
 แทง สวรรค^๕ น^๕ รก^๕ ที่ ไหน ไม่ แจ^๕ ง^๕ แจ^๕ ง^๕ อยู่
 เขต^๕ แหวง ธา^๕ น^๕ี^๕ บุ^๕ ร^๕ี^๕ ไต^๕ อย่า คบ มิตร จิต
 พาล สัน^๕ ตาน^๕ ช^๕ว^๕ จะ พา^๕ ต^๕ว^๕ ให้ เส^๕ อ^๕ม^๕ ที่ เส^๕ อ^๕ม^๕
 ใส คบ^๕ น^๕ัก^๕ ปราชญ์^๕ นั้น และ ตี^๕ มี^๕ ก^๕ำ^๕ ไร^๕
 ท่าน ย่อม ให้ ความ สบาย หลาย ประทุ^๕ ความ
 เจริญ ความ นิบ^๕ หาย^๕ ทง^๕ หลาย^๕ น^๕น^๕ ที่ เกิด
 มัน ไม่ มาก เท่า ปาก^๕ หู^๕ อาย^๕ คว^๕ ตา^๕ น^๕น^๕ ก็
 เป^๕ ล^๕ำ^๕ แต่ เจ^๕ำ^๕ ช^๕ว^๕ จมูก^๕ ร^๕ู^๕ ก็ แต่ สด^๕ พุด^๕ ไม่ เป็น
 ช^๕ว^๕ แต่ กาย วาจา ย่อม ปราบ^๕ ฏ^๕ คน^๕ ทง^๕ หม^๕ต^๕

แม่น แท้เขา แด เห็น ชั่วในใจ บังบิตไว้
 มิต เม่น สิบห้า เล่ม เกวียนเข็นไม่หมด
 มวญ คตสิ่ง ๕ ๕ แสน แม่น กำหนด
 โกฎิ ลาน คต ข้อน ขับ พอนับ ถ้วน คตของ
 คน ลาน ถา คต น้ำ นวล เหลือ กระบวน ที่
 จะ จับ นับ คต ค้อม หิน กับ เหล็ก ชด มี ตี
 เขา เกิด ไฟ ก็ เกิด หิน ร้อยไป เหล็กไม่ ผอม
 ถึง หิน นิติ กรัด กต ตี คต ออม อดล่า หัก ถนอม
 ไข่ ไป ไต้ นม นาน จะ ฝ่าไม้ ให้ พินิจ พิศ
 ตูท่า ให้ เห็น ว่า แส ถน ๕ เหมาะ จัง เจาะ
 ขวาน จะ เข้า หา คน ผู้ ต่ อากา ร ถือ
 บุราณ ถูก เตา จัง เขา คำ ห้า สิบ ปี มี ประ-
 มาณ ถาน เก่า ๆ น้ำ ไม่ เข้า ถึง ที่มี ดิน ถนนำ
 โตเท่า ผล มะขวิด สด ร่วง จด จำ ถู เงิน เพื่อ
 เหลือง ถา เป็น ทอง จัง คน พ้น หนึ่ง เสาะ

สางทางเส้นที่ อุปะเทห์ ทำให้ชอบใจ หญิง
 เสกที่โตใจเจ้า ของต้องประวิง ไต่ ก่อเกิด
 ยุ่งยุ่ง ร้าง ย่ำ กัน รัก กันเอง ขอ สู้ อยู่
 กัน ยึด ไม่จางจิตเส้นหา จน อาสัจญญ
 สิ่งอื่น นั้น ยกไว้ ใจสำคัญ กับอีกอัน ปฏิบัติ
 ไม่ขัดเรา คน มี ศร ปรสวดย ทั้ง รวย ทรัพย์
 เส้นที่ บท น บบ ขลัง จริ่งเจ้า สว ๗ เห็น หมด
 หน้า ถ้า จะ เอา ไม่ ต้อง เบ้า เสก คาถา ก็
 มา เจียว คน แก่ มี สี่ ประการ บรูณว่า
 แก่ ธรรมา พิสมย์ ใจ แห่ง เจียว แก่ ยศ แก่
 วาสนา บัญญา เปรี๊ยว แก่ แก่ แตต อย่าง เตียว
 แก่ เกเร ความ รู้ ทว เอา ตัว รอด ไม่ ได้
 คำ น ไชร คำ คน เกเร เกเส เรียน วิชา ไม่ แม่น
 ย่ำ หน้า คะเน ไป เตียว เตรี ประกอบ ชั่ว ตัว
 จังจน ทะเล น้อย เท่า รอย โค โผ ไม่ ได้ โดย

ว่าใจยังกำหนด ชัด มรรคผล หญิง ชมน
 ชาย ปณ ประมุข ปณ ไหน จะ พัน ทะเล แดง
 ตำแหน่งเนอ จึง จก เรียก จรเขบ กย กชน ทำ
 แมว ตัว เล็ก เขา ก็ ว่า เป็น อา เลื่อ แมว เป็น
 อา ของ พยัคฆ์ ชัก ว่าน เครือ ไม่น่า เชื่อ
 หลาน อะไรวีใหญ่กว่า อา อีก ช่อ หนึ่ง เมือง
 เรา ชาว มนุษย์ ย่อม ว่า พุทธ กับ ไสย ตัง
 ใจว่า ถ้อย ที่ ถ้อย อาศัย กัน ไป มา พัง
 เจรจา ว่าคาญ หู ตูไม่ งาม พุทธ แปล ว่า พระ
 เจ้า ท่าน กล่าว แก่ ไสย นน แปล ว่า ฝัน ได้
 ถาม ผิด หรือ ถก ไม่ ตรึก ตรว เจรจา ตาม นี้
 เนอ ความ ใน คัมภีร์ บาติโต ว่า พระ พุทธ องค์
 ไป อาศัย ณ ณ ใต้ พง บารมี ที่ ตรง ไหน ถ้อย
 ที่ ถ้อย พัง กัน นน อย่างไร ครน ว่า ได้ เขา
 ก็ ชัด ถัด ทะเลแดง เป็น วาจา กรรม เปล่า ไม่

เจ้าขอ ฐึ แลว ก็ หนึ่งไว อย่า ไต่ แถลง แม่น
 พลง ปากเสี้ย คีล พลาต ตัน แผลง มัก ระแวง
 ข้าง เป็น โทษ ประ โยชน น้อย หนึ่ง นัก
 ปราชญ์ ผู้เขลา กล่าว กำเนต ว่า กะทำย
 ตายไป เกิด เป็น หิง ห้อย เพราะ อย่าง นั้น
 ฐึ มี สี่ จิง ย้อย แลว อย่า พลอย พุทไถล เหมือน
 ไม่ลิต จะ คบ มิตร สนิท นัก มัก เป็น โทษ
 เกิด ขง โกรธ กัน ต่าง ๆ เพราะ งาม จิตต์ ทัน
 ระวง ทั่ว ที่ ไหน ไม่ ทัน คิต เหตุ สัก นิต แลว
 ก็ ไต่ ขัด ใจ กัน ทั่ว ประพฤติ ฐึ ผา ปาก ข้าง
 ถาก ถาง คือ หน ทาง ห้าม รัก ให้ ขัด สัน ญก
 ละ หุก คดุก คด ถึง ต วัณ อ้าย ฐึ มาก นี้ แลว
 มัน เป็น ตัน เติม เจ้า ท่าน โกรธ อย่า แถถน
 แทน องค์ เจ้า เอ็นดู เหล่า ผู้ทำ ผิด อย่า เสริม

กรว สิ่งไร ช่วย แชน ค่อย แต่ม เติม ผู้ผลิตเพิ่ม
 พล ผลิตใช้ กิจเอง ผม ยาว ยุ่ง ทั้งไว้ ไม่ สาง
 หว สัน ที่ พัง แลว จึง มี คน ชุ่ม เหนง อารุ
 ปาก กล่าว ที่ มี คน เกรง ยิ่ง ให้ เบ้ง เตียว ถูก
 ทุก ๆ คำ ของ เจ้า ที่ ออก ที่ ทาง พิเศษ
 ถ้า รู้ เหตุ ก็ คง เห็น เป็น ยัง ย่ำ คว้า หงาย
 ทำ จึง ตอก บอก แลว จำ กลาง คั่น กลาง
 วัน ว่า อยู่ อุตรา ตุ ทุระกุด กิริยา ตุ อารัพ
 ตู ทิศ จับ เอา ที่ คั่น ผล พฤษา ตุ ฌลาต
 เล่า ก็ เห็น ที่ เจรจา ตุ คงคา ก็ พัง หมาย
 สาย อุบล นก กระจาบ เติม นก หนา มาก
 กว่า แสน ไม่ เคียด แค่น สามัคคี ย่อม มี ผล
 ครัน ภาย หลัง อวด กำลัง ต่าง ถือ ตน พราน
 ที่ ชน กระหน้า มา พา กัน ตาย ตุ โรง เรือน

ฉัตรญาณ

၆၈

เปรียบเหมือน กับ สังขาร ปลุกไว้นาน
เก่า คร่ำ ฉ่ำ ฉาย แก่ ดง แล้วย โกร่ง คร่าง
หนอ ร่าง กาย ไม่เหิด ฉายเหมือน หนู่ม
กระชุ่ม กระชวย ตา ที่ มัว หวี่ ที่ ขาว เป็น
คราว คร่ำ หู ที่ ชำไม่ ไต่ ยืน เอา สั้น ส่วย
แรง ก็ ถอย น้อย กำลัง นิ่ง ก็ งวย พัน ก็
หักไป เสีย ด้วยไม้ ทน ตาย แต่ ต้นหา น
ทำไม จึงไม่ แก่ ยัง ปก แผ่ พังพาน ผึ่ง
ตั้งใจ หาย เห็น สาว ๆ เข้า ยง ตะเกียก
ตะกาย คิด อบาย จะ ใคร เน่ง แต่ เกรง จน
คืน แล้ว วัน พลัน คับ ก็ ลับ ล่วง ท่าน ทั้ง
ปวง จง ออกส่าห้ หา กุศล พลัน ชั่ว คิด ถึง
รำพึง ตน อายุ คน นั้น ไม่ ยืน ถึง หม่น บ
อัน ความ มรณา ถ้วน หน้า สัตว์ แต่ พระ

๕๔

อิศรญาณ

ตรีศ เป็น องค์ พระ ชินศรี

แสน ประเสริ

เลิศ จบ ภพ ชาติ

ยัง จรดี เข้า นิพพาน

นะ ท่าน เคย

ต้องการ

นิราศ สุภานิต แห่เทศน์ ธรรมะ ประ
โลมโลก เรื่อง จักร ๆ วงศ์ ๆ กลอนต่ำ ตำรา
หมอดู ทำนายฝัน ทำขวัญต่าง ๆ สวดมน
ทำวัตรเช้าเย็น สมุด เครื่องเขียน แบบเรียน
จะหาซื้อได้ที่ โรงพิมพ์ราษฎร์เจริญ หน้าวัดเกา
มีไว้ต้อนรับท่าน พร้อมทุกอย่าง

DEMCO
PAMPHLET BINDER
Blue Demcoboard